

D.2.4.1

Koncept delavnic za starše

1

Moj otrok v procesu izbire kariere –
priložnosti v okviru Mobita SI-AT

Koncept delavnic za starše

1. Ozadje

Izbira kariere je ena od osrednjih razvojnih nalog v adolescenci. Tesno je povezana z oblikovanjem identitete, samoučinkovitostjo in socialno usmeritvijo. Številne študije kažejo, da so v tem obdobju starši najbolj vplivni dejavnik pri kariernih odločitvah svojih otrok – celo bolj kot učitelji ali vrstniki (npr. Dietrich & Kracke, 2009; Neuenschwander et al., 2012). Starši delujejo kot vzorniki in kot čustveni in organizacijski podporniki.

2

Proces Mobita SI-AT omogoča učencem, da sistematično ocenijo svoje interese in kompetence ter jih primerjajo s potencialnimi prihodnjimi kariernimi področji. Da bi bili ti rezultati smiselni, morajo starši razumeti, kako postopek deluje, kaj dejansko kažejo rezultati testov in kako lahko otroka podprejo pri razmisleku in nadaljnjem procesu raziskovanja kariere.

Cilj delavnice je staršem zagotoviti razumevanje, samozavest in praktična orodja. Poudarek je na pozitivni družinski komunikaciji, predstavitvi prihodnjih priložnosti in izmenjavi informacij o regionalnih podpornih storitvah. Didaktični pristop vodijo načela izobraževanja staršev (prim. Ecarius, 2014) in sistemsko svetovanje, ki staršev ne obravnava kot pasivnih poslušalcev, temveč kot aktivne udeležence in podpornike v procesu izbire poklica svojih otrok.

2. Cilji delavnice

Po končani delavnici morajo biti udeleženci sposobni:

1. Razumeti proces in cilje procesa Mobita SI-AT.
2. Razumeti pomen in omejitve rezultatov testov.
3. Uporabite pogovorne strategije za konstruktiven dialog s svojimi otroki.
4. Poznati ključna karierna področja prihodnosti in oceniti njihov pomen.
5. Poznati regionalne svetovalne in podporne storitve in jih uporabiti za podporo svojih otrok.

Učne cilje lahko razlikujemo glede na Bloomovo taksonomijo (1956):

- **Razumevanje:** Pojasnitev procesa in rezultatov Mobita SI-AT.
- **Analiza:** Razlaga pomena rezultatov za otroka.
- **Uporaba:** Uporaba pogovornih strategij v razpravah z otrokom.
- **Ocenjevanje:** Ocenitev kariernih področij in razpoložljivih podpornih storitev.
- **Ustvarjanje:** Oblikovanje smiselnih naslednjih korakov za vsakdanje družinsko življenje.

3. Ciljna skupina

Delavnica je namenjena staršem in skrbnikom učencev, ki so že sodelovali v procesu Mobita SI-AT. Skupina je običajno heterogena v smislu izobrazbe, predhodnega znanja in pričakovanj. Zasnova delavnice upošteva to raznolikost z jasnim jezikom, praktičnimi primeri in interaktivnimi fazami izmenjave.

4. Struktura in metode (skupno trajanje: 2 uri)

3

1. faza: Dobrodošlica in cilji (10 min)

- Moderator predstavi dnevni red in pojasni cilje.
- V kratkem uvodnem krogu starši delijo svoje ime in starost ali interesno področje svojega otroka, da ustvarijo zaupanje in bližino.
- Pričakovanja staršev so zbrana na flipchartu.

2. faza: Razumevanje Mobite (20 min)

- Kratka predstavitev pojasnjuje proces Mobita na preprost način: priprava, izvajanje, vrednotenje in interpretacija rezultatov.
- Anonimizirano vzorčno poročilo naredi postopek konkreten.
- Kacilitator poudarja, da rezultati niso fiksna karierna odločitev temveč spodbujevalci razmisleka.
- Kratka razprava omogoča staršem, da razmislijo o tem, kako bi doživeli takšen rezultat, kar spodbuja empatijo do otrokove perspektive.

3. faza: Pogovor z otroki o rezultatih (30 min)

- Starši se naučijo ključnih smernic za pogovor: poslušanje, postavljanje odprtih vprašanj, uporaba rezultatov kot začetnikov razprave in ne kot sodb.
- Izmenjava v majhnih skupinah: *"Kako se pogovarjamo o prihodnosti in karieri?"*
- Rezultati se na plenarnem zasedanju zbirajo in vizualizirajo kot "kaj je treba in česa ne počnemo".

4. faza: Pogled v prihodnost – karierna področja jutrišnjega dne (30 min)

- Prispevek predstavlja ključne ugotovitve AP1: naraščajoči pomen digitalizacije, trajnosti, zdravstvenih/socialnih storitev ter tehnologije in inovacij.
- Poudarek je na spodbujanju kompetenc usmerjenih na prihodnost, namesto na določenih poklicih.
- Razprava: starši razmišljajo, katero od teh področij je lahko zanimivo za njihove otroke.
- Če so na voljo, so predstavljeni lokalni viri, s katerimi lahko starši preverijo predvidene prihodnje trende na trgu dela.

Mobita SI-AT

5. faza: Priložnosti za podporo (20 min)

- Starši dobijo pregled svetovalnih centrov, spletnih portalov (npr. planet-beruf.de, AMS karierni leksikon, Karierni centri ipd.), regionalnih izmenjav, pripravništev in starševskih večerov / sejmov.
- Razmislek v majhnih skupinah: katere ponudbe so pomembne za njihove otroke in kako jih je mogoče uporabiti celostno.

6. faza: Zaključek in povratne informacije (10 min)

- Hiter krog delitve: starši delijo njihov glavni nauk ("*Danes sem se naučil ...*").
- Izpolnjevanje obrazca za povratne informacije.
- Facilitator se zahvali udeležencem in opozori na nadaljnje možnosti stika.

4

5. Didaktična načela

1. **Jasnost:** Kompleksne teme (testni postopki, poklicna področja) so razložene v preprostem, vsakdanjem jeziku.
2. **Sodelovanje:** Starši prispevajo svoje izkušnje, izmenjujejo ideje in se učijo drug od drugega.
3. **Opolnomočenje:** Starši niso le obveščeni o, ampak tudi okrepljeni v svoji vlogi podpornikov.
4. **Praktični pomen:** Vaje in primeri so neposredno povezani z realnim družinskim življenjem.

6. Znanstvena podlaga in literatura

- Dietrich, J., & Kracke, B. (2009). Career-specific parental behaviors in adolescents' development. *Journal of Vocational Behavior*, 75(2), 109–119.
- Ecarius, J. (2014). Elternbildung: Theorie – Forschung – Praxis. Wiesbaden: Springer VS.
- Neuenschwander, M. P., Gerber, M., Frank, N., & Rottermann, B. (2012). Social background, parental support, and adolescents' career development. *Swiss Journal of Educational Sciences*, 34(1), 21–41.
- Savickas, M. L. (2013). Career construction theory and practice. In Lent & Brown (Eds.), *Career development and counseling*.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In Brown & Brooks (Eds.), *Career choice and development*.

Vodnik za facilitacijo

Delavnica za starše v projektu Mobita SI-AT

Naslov: »Podpora otroku v procesu izbire kariere – priložnosti v okviru Mobita SI-AT«

Trajanje: 2 uri

1. Priprava

5

- **Postavitev sobe:** Krog stolov ali ohlapne skupine miz (starši se morajo počutiti udobno), če izvajamo na spletu pa predpripravimo na delitev v skupine ipd.
- **Gradivo:** Predstavitveni diapozitivi, flipchart, kartice za moderiranje, izroček s pregledom procesa Mobita, anonimiziran profil rezultatov oz. poročilo, izroček "Nasveti za pogovore doma", pregled regionalnih podpornih storitev, obrazec za povratne informacije.
- **Tehnologija:** prenosni računalnik, projektor, zvočniki.
- **Vzdušje:** Odprt, hvaležen, praktičen jezik; izogibajte se preobremenjenosti s tehničnim žargonom.

2. Potek delavnice z predlogi za facilitacijo

1. faza: Dobrodošlica in cilji (10 min)

Scenarij facilitatorja: "Dobrodošli na delavnici 'Podpora mojemu otroku v procesu izbire kariere - priložnosti v okviru Mobite'. Danes vam bomo pokazali, kako deluje Mobita SI-AT model, kako razumeti rezultate in kako najbolje podpreti svojega otroka."

- Kratek uvodni krog (ime + šola ali interes otroka).
- Vprašajte starše o njihovih pričakovanjih: »Kaj bi radi odnesli danes?«

2. faza: Razumevanje Mobite (20 min)

Vhod (15 min):

- Pregled postopka Mobita: registracija, izvajanje, vrednotenje.
- Cilj: narediti interese, prednosti in karierne potenciale vidne.
- Primer: prikaz anonimiziranega profila rezultatov oz. poročila.

Opombe za lahkotnejše vodenje:

- Izogibajte se tehničnim izrazom; razložite preprosto.
- Poudarite: "Rezultat testa ni 'oznaka', ampak izhodišče za pogovor in orientacijo."

Mobita SI-AT**Vprašanje za razmislek za starše:**

- "Kako bi se počutili, če bi prejeli takšen rezultat? Kakšna razlaga bi bila koristna?"

3. faza: Pogovor z otroki o rezultatih (30 min)**Uvod (10 min):**

- Smernice za pogovor:
 - Odkrito poslušajte, izogibajte se sodbam.
 - Na rezultate gledajte kot na okvir za prepoznavanje priložnosti, ne kot na končno razsodbo.
 - Postavite vprašanja: "Kaj menite o tem?" namesto "To ti ne ustreza."

6

Vaja (15 min):

- Majhne skupine: starši si izmenjujejo izkušnje z razpravljanjem o karieri s svojimi otroki.
- Vodilno vprašanje: "Kaj je dobro delovalo za vas in kaj ne?"

Plenarno zasedanje (5 min):

- Zberite koristne strategije pogovora na flipchart.

4. faza: Pogled v prihodnost – karierna področja jutrišnjega dne (30 min)**Uvod (20 min):**

- Predstavite ugotovitve AP1: katera poklicna področja postajajo vse pomembnejša (npr. digitalizacija, trajnost, zdravstvene/socialne storitve).
- Priložnosti: zakaj je zgodnja odprtost pomembna.

Pogovor (10 min):

- "Katero od teh poklicnih področij bi lahko bilo zanimivo za naše otroke?"

5. faza: Priložnosti za podporo (20 min)**Uvod (10 min):**

- Pregled regionalnih storitev: svetovalni centri, spletni portali, izmenjave, pripravišča.
- Nasveti: kako lahko starši aktivno ukrepajo (karierni informativni večeri, obiski podjetja, pogovori s znanci).

Mobita SI-AT

Vaja (10 min):

- Majhne skupine: »Katera storitev bi lahko bila koristna za mojega otroka? Kako jo lahko uporabimo skupaj?»

6. faza: Zaključek in povratne informacije (10 min)

- Hiter krog delitve: "Ena stvar, ki jo danes jemljem s seboj ..."
- Izpolnitev obrazca za povratne informacije.

Zaključna izjava moderatorja:

"Hvala za sodelovanje danes. Izbira kariere je proces - vaš otrok potrebuje predvsem vašo podporo, zanimanje in zaupanje."

7

3. Pregled časovnice

- Dobrodošlica in cilji: 10 min
- Razumevanje Mobite SI-AT: 20 min
- Pogovor z otroki: 30 min
- Pogled v prihodnost: 30 min
- Možnosti podpore: 20 min
- Zaključek in povratne informacije: 10 min = **120 min (2 uri)**

4. Materiali

- Diapozitivi predstavitve
- Primer profila rezultatov (anonimiziran) oz. poročilo
- Izroček: nasveti za pogovor za starše
- Pregled regionalnih podpornih služb

5. Vloga facilitatorja

Starši imajo pogosto različna ozadja in predhodno znanje. Facilitatorji morajo:

- Govoriti empatično in jasno.
- Zagotoviti pomembne opomnike: „Ni napačnih ali brezupnih rezultatov“.
- Poudariti praktične nasvete pred teorijo.

Izroček za starše

Podpiranje otroka v postopku gradnje kariere - nasveti za pogovore doma

1. Vloga staršev

- Starši so najpomembnejše referenčne osebe pri izbiri kariere – študije kažejo, da se mladostniki močno orientirajo glede na pričakovanja, odnos in izkušnje svojih staršev.
- Cilj ni *vsiljevanje "prave" kariere*, temveč zagotavljanje podpore in orientacije.

8

2. Načela za boljše pogovore

✓ Poslušajte in postavljajte vprašanja

- Pokažite zanimanje: *"Kaj ti je bilo všeč pri tvojih rezultatih Mobita SI-AT?"*
- Postavite odprta vprašanja: *"Kako si predstavljaš delo na tem področju?"*

✓ Na rezultate ne glejte kot na obsodbe

- "Rezultat ne pomeni, da se ujemaš samo s področjem, kjer si najboljši ali z enim poklicem - kaže, kje so tvoje prednosti."

✓ Uporabite pozitiven jezik

- Osredotočite se na priložnosti, ne na primanjkljaje: *"Imaš veliko možnosti - to je vznemirljivo."*

✓ Povežite resničnost in sanje

- Želje jemljite resno, hkrati pa razpravljajte o realnih poteh in alternativah.

3. Pogoste pasti, ki se jim je treba izogniti

- ✗ Izvajanje pritiska: *"Zdaj moraš imeti že jasen načrt."*
- ✗ Vsiljevanje lastnih želja: *"Naredi to, ker jaz vem, da je to zate najboljše."*
- ✗ Pretiran pritisk rezultatov: *"Rezultati v celoti napovedujejo tvojo prihodnost."*

4. Prihodnja karierna področja

- **Digitalizacija in informacijska tehnologija** (npr. programiranje, medijsko oblikovanje)
- **Trajnost in okolje** (npr. obnovljivi viri energije, varstvo okolja)
- **Zdravstvene in socialne storitve** (npr. zdravstvena nega, izobraževanje)
- **Tehnologija in inovacije** (npr. inženiring, robotika)

Pomembno: Ni pomemben samo naziv delovnega mesta, ampak tudi kompetence, ki jih oseba potrebuje - timsko delo, reševanje problemov, ustvarjalnost.

9

5. Kje najti podporo

- **Šola:** svetovalec, aktivnosti karijerne orientacije
- **Regionalni centri, ki nudijo aktivnosti karijerne orientacije:** Karierni centri Všečkam in grem+
- **Spletni portali:** npr. VKO točka, Poklicni barometer, <https://www.kariera-mladi.si/>
- **Pripravištva in denvi odprtih vrat:** podjetja, znanci v vaši mreži

6. Prvi koraki za starše

1. Skupaj si oglejte poročilo o rezultatih
2. Imejte miren pogovor: "Katere kariere bi rad še naprej raziskal?"
3. Skupaj načrtujte 1–2 konkretna naslednja koraka (npr. Pripravištvo, udeležba na informativnem večeru).

7. Ključno sporočilo

"Izbira kariere je proces. Otrok ne potrebuje vnaprej pripravljenega odgovora, ampak vodstvo do tega, da najde svojega ob naši spodbudi in zanimanju."